

IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA
MWIPOSTA

B.P. 170

BUJUMBURA

BURUNDI

ICIGWA CA 6.

INAMA Y'IMANA YO GUKIZ'ABANA BAYO
UMWANSI WABO

Umurongo wo kwibukwa : « Kuk'urukundo Imana yakunze abari mw isi ari rwo rwatumye itanga Umwana wayo w'ikinege, ng'umwizera wese ntaze apfe rubi, arikw ababwe ubugingo budashira. » Yohana 3 : 16.

URWINJIZO

Kuva aho twatanguriye izi nyigisho zitwibutsa kw isi yare-mwe n'Imana, kandi ko Adamu na Hwa bashizwe muri rya tongo rya Edeni, n'Imana. Twize ko bahawe ubutware bw'ugutegeka isi. Dukurikizako iviyumviro vy'ivyabaye kera, dusanga kw isi imaze imyaka 6000 iremwe. Kandi twabonye ko aho Adamu na Hwa bacumuriye, ko ubutware bwaciye bubavako bugatahira Satani. Bakwe muri Edeni, kandi kuva ubwo ntibongeye kurya batabanje kubira akuya. Bakwe mw itongo babamwo, kandi uko bwaca n'iko batubirana n'iyaha, n'imihat, n'akabonge n'urupfu. Iyo mibereho yasa n'itagira ivyizi-giro, iyaba Umuremyi wabo abakunda atabagetekanirije iyindi nama ngw iyo mibereho itagira ivyizigiro ihindurwe. Aho batari bwirukanwe mur'iryo tongo, har'ico Imana yabariye Adamu na Hwa cerekeye kur'ijo nama, kugira ngo imitima yabo ntiihebure.

Igihe Imana ishize Adamu mw itongo, yababwiye ngo ni barya amatunda y'igitu ybabujije, bazopfa nta kabuza. Imana isohoza ivy'ivuze. Iyo bitagenda gurtyo ntiyari kuba ari Imana y'ukuri, canke igororoka.

Kuyayo 34 : 6, N'Imana n'umwizigirwa. « Uhoraho, Uhoraho, Imana yuzuye imbabazi n'ubuntu bwinshi. »

Mu 2 Petero 3 : 9, dusoma, ngo « Umwami Imana ntitebeje isezerano ryayo, » Ezekieli 18 : 32, « Erega simpimbarwa n'urupfu rw'upfuye, ni kw Umwami Uhoraho agize. » Imana ntinezerezwa n'uko umuntu apfa. Mugabo kubera ibicumuro vy'abantu, yabonye ko ikirushiriza kuba ciza ar'uko yopfa

hako arambira mu buja bw'ivyaha na Satani. Ivy'ari vyo vyose Imana yatoye inzira yo gukura umuntu mu rupfu. Yakunze k'umuntu ahoraho akabana nayo. Mur'iki cigwa niho dusanga iyo nama itangaje.

UKUBAHO KW'ABANTU MU BICUMURO.

1. Iyo umuntu ari mu bicumuro amera gute ?

(a) Umuntu ajakariye mu bicumuro aba yononekaye. Ab'ahumanye. Zaburi 14 : 1. « Igipapfa cibwira mu mutima, ngo Nta Mana iriho. Barononekaye, bakoze ibikorwa vyo kwanika urunuka, nta wukora ivyiza. »

(b) Twese tumeze nk'ikintu canduye, n'imrimo yacu myiza ica imera nk'ubushambara. Yesaya 64 : 6 « Kuko twese twahindutse nk'ibihumane, kandi ukugororoka kwacu kwose kumeze nk'impuzu yanduye ; twese dukabiranye nk'ibibabi, kandi ibigabitanyo vyacu bidukubeba nk'umuyaga. »

(c) Nta wugororoka. « Nk'uko handitswe, ngo Nta wugororoka, nta n'umwe. »

(d) Bose bakoze ivyaha. « Bose bakozé ivyaha, ntibashikira ubwiza bw'Imana. » Abaroma 3 : 23.

(e) « Umutima urabesha kuruta ibindi bintu vyose ». Yeremiya 17 : 9.

Aya majambo atumenyesha umuntu ari mu bicumuro. Igicumuro s'ikintu c'ukwisukamwo. Igicumuro n'ikintu Imana yanka. « Ubwibone n'amanyama n'inzira y'ikibi, n'akanwa k'ibidadi, ndavyanka. » Imigani 8 : 13. Nahw Imana yanka ibicumuro, mugabo irakunda abacumuye. « Arikw Imana kukw ar'umutunzi w'ikigongwe, kubw'urukundo rwayo rwishni yadukunze hamwe twari tugipfuye, twishwe n'ibicumuro vyacu. »(ubuntu nibwo bwabakijije). Abanyefeso 2 : 4, 5. None urwo s'urukundo rutangaje ? Nyabuna subira usome umurongo wo kwibukwa. « Kukw Imana yakunze abari mw isi cane. »

2. Mbega umuntu ubwiwe yokwikura mu bicumuro ?

Na mba, ntaho umuntu yokwikura mu bicumuro. Satani n'umumarayika nk'uko twamaze kuvyiga. Kubw'ivyo lero arusha umuntu inkomezi. « Mwari mutandukanye na Kristo,... mudafise ivyizigiro, mutagira Imana Rurema. » Abanyefeso 2 : 12. Umuntu yaciriwekw iteka ryo gupfa ntabasha kwikiza ubwiwe. Ni ngombwa kw agira umufasha. Kandi uw'umufasha ategerezwa kuba atigeze gecumura nk'uyu.

3. Iyo umuntu adafise iciyumviro co kwikiza ubwiwe, aboroga ate mu mutima wiwe ?

« Ewe jeho ndagowe ! Ni nde yonkiza uyu mubiri untera uru rupfu ? » Kera iyo umuntu yacirwa urubanza rwo gupfa, bamuhambirira kw izosi umuvyimba wa kino kintu yishe. Nti-yashobora gutambuka kubera uburemre bw'ico kintu bamuremetse. Aho yaja hose, ijoro n'umurango, yaguma yiremetse wa muvyimba. Vyaratoba na we agapfa. Mbega ukuntu ari urupfu rubi ! Kandi aho bahamba ico kiziga, niho na we bamuhamba. N'ukuri icaha ni nk'yo ntumbi, kizorandura ubugingo bwacu ni tutitandukanya na co. Intumwa Paulo nawe yarabivuze, ubwo yandika, ati « Ni nde yonkiza uyu mubiri untera

uru rupfu ? » Kuko igicumuro ari co catandukanije umuntu n'Imana. « Ibigabitanyo vyanyu ni vyo vyabatandukanije n'Imana yanyu, kandi ivyaha vyanyu ni vyo vyabakingiriye mu nyonga hayo, bituma yanka no kwumva. » Yesaya 59 : 2. Ivyaha ni vyo vyatandukanije umuntu n'Imana abibohewamwo.

IMANA NIYO YIFASHIRIZA UMUNTU.

4. Niba umuntu atobasha kwivana mu buja bwa Satani, ni nde abasha kumufasha ?

« Ewe jewe ndagowe ! Ni nde yonkiza uyu mubiri untera uru rupfu ? Imana ishimwe ku bwa Yesu Umwami wacu. » Abaroma 7 : 24, 25. Koko Imana ni Dawe wa twese, kuko yemeye kutuvukanisha na Yesu Kristo Umwana nyakuri wayo. Vya-giye inama n'Umwana wayo ngw apfe ku musaraba maze a-heze adukure mu minwe ya Satani. Nta wundi yoshobora kudukiza atari Yesu. Ivyakozwe n'Intumwa 4 : 12, « Kandi nta wundi agakiza kabonerwamo, kukw ata rindi zina munsi y'ijuru ryahawe abantu dukwiriye gukirizwamwo. »

5. Mbega iyo nama y'Imana yagizwe ryari ?

Iyo nama bayigiye isi itararemtwa. Imana lero niyo izi itanguriro n'iherezo. Yari izi yuko yatemye umuntu mu buryo bumubashisha guhitamwo kugamburuka canke gucumura. Yari izi ko umuntu ashobora gucumura. Tito 1 : 2, « Nkora nizigije kuzoronka ubugingo budashira, ubwo Imana itazi kubesha ya-sezeranye kera. » 1 Petero 1 : 18—20, « Muzi yukw ivyo mwacungujwe ngo muve mu ngeso zanyu z'imburakimazi mwatojwe na basogokuruza, atari ibishira, nk'ifeza cank'izahabu, ariko mwacungujwe amaraso y'igiciro kinini, nk'ay'Umwagazi w'intama utagira agasembwa canke ibara, niyo ya Kristo. Uwo yamenyewe n'Imana kera, itanguriro ry'isi ritarashirwaho. » Ivyahishuwe 13 : 8, « Umwagazi w'intama yatanzwe kw ikimazi uherye ku kuremwa kw'isi. »

Iyi si itararemtwa, Yesu yari yasezeranije Se kw azocungura umuntu akamuvana mu ngoyi ya Satani.

6. Mbe umuntu yahishuriwe iyo nama ryari ?

Iyo nama yamenyeshejwe Adamu na Hawa batarakurwa muri Edeni. Itanguriro 3 : 15, « Nzoshira inyankane hagati yawe n'uyu mugore, no hagati y'uruvyaro rwave n'urwiwe : ruzogukomeretsa umutwe, nawe uzorukomeretsa agatsintsiri. » Biraboneka kw iri ari isezerano ritangaje. None ivyo bintu bisobanura iki? Igihe Imana yavuga ayo majambo yayabwiye inzoka (Satani) mu buryo burangutse cane. Uwo mugore avugwa ni Hawa. Muri ico gihe umugore yariho yari Hawa gusa. Uruvyaro rwiwerusobanurwa kw ar'umwana wiwe wo hanyuma. Uruvyaro rwa Satani n'abakurikiye Satani. None lero uruvyaro rw'uwo mugore rwo hanyuma ruzokwama ruzirana n'aba Satani. Aya majambo asobanura ko hazoba urwanko hagati y'aba bantu babiri.

Ubusobanuro bw'ukw inzoka izorya agatsintsiri k'uruvyaro rw'umugore, n'ukuvuga kw izamutera umuruho ; kandi ko uruvyaro rw'umugore ruzamena, inzoka umutwe, bisobanura ko mw iherezo Satani azopfa akagirire nk'ukw iyo umenye umutwe w'inzoka iba ipfuye. Adamu na Hawa bari bazi yuko uruvyaro rwabo ruzobabara kubera igicumuro c'abavyeyi ba-

rwo, ariko umusi uri izina bazorokoka, Satani azorimbuka maze umwidegemvyo ubagarukire. Reka dusubire kur'iryo sezerano, maze amajambo y'ubusobanuro tuyashire hagati y'utumenyetsso tw'utwugariro (parenthèses).

« Nzoshira (Imana) inyankane hagati yawe (Satani) n'uyu mugore (Hawa), no hagati y'uruvyaro rwawe (abayoboka ba Satani) n'uruvyaro rwiwe (abana b'uruvyaro rw'Adamu na Hawa) ruzogukomeretsa umutwe (umutwe w'iyo nzoka, Satani), nave uzorukomeretsa agatsintsiri (agatsintsiri k'uruvyaro). » Itangu-riro 3 : 15.

Satani yumvise ayo majambo avuzwe n'Imana, amenya yuko umusi umwe ububasha bwiwe buzomuvako, kandi ko hariho inzira izotuma umuntu amwigobotora.

7. Ko umuntu akizwa na Yesu gusa, none bishoboka gute ko uruvyaro rw'uwo mugore ruzomena umutwe w'inzoka, ariko kurandura Satani ?

Ni Yesu avugwa ko azovyarwa n'umugore. Yari mwene Hawa. Wobaza, uti « Ivyo bishoboka bite ? Kugira ngw abe Umwana w'Imana abe mwene Hawa ? » Ehe ingene vyoshoboka.

Yesu yasize intebé yiwe y'ubwami mw ijuru, aza kur'iyi si, avyarwa n'umugore. Ivyo ntiwobasha kubisobanura, mbere na jewe sindabishobora, dutegereza kuvyizera kw ivy'Imana ivuga ari ivy'ukuri. Ab'i Galatiya 4 : 4, « Maze igihe gikwiye gishitse, Imana ituma Umwana wayo, yavyawc n'umugore. » Izina ry'uyo mugore yavyaye Yesu ni Mariya. Yakomotse kuri Adamu na Hawa nk'uko natwe tubakomokako. Reka dusome ivyo umumarayika yavuze :

Matayo 1 : 18—25, « Ukuvuka kwa Yesu Kristo kwabaye gurtua : nyina Mariya yari akowe na Yosefu ataramurongora bamubona afise inda yavuye kuri Mpembe Yera. Ariko Yosefu, umugabo wiwe, kukw ar'umugororotsi, kandi kukw atagomvye kumutetereza, yiyumvira kumubengera mu mpisho. Akiviyumvira, umumarayika w'Umwami Imana amwiyererekera mu nzozi, aramubarira, ati Yosefu mwana wa Dawidi, ntutinye kurongora Mariya umugenzi wawe, kukw atwaye inda ya Mpembe Yera. Azovyara umwana w'umuhungu, nawe uz'umwite Yesu, kukw ari we azokiza abantu biwe ivyaha vyabo. Ivyo vyose vyabaye' birtyo ngw ivy'Umwami Imana yavugije mu kanwa k'uwavugishwa na we biboneke ngo Raba, inkumi izotwara inda, ivyare umwana w'umuhungu, bazomwita Immanuweli ; risobanurwa ngw Imana iri kumwe na twe. Yosefu yikanguye aravyuka, agira nk'uk'umumarayika w'Imana yamubariye arongora umugenzi wiwe. Kandi ntiyigera amwegera gushitsa aho yavyariye umwana w'umuhungu ; araheza amwita Yesu. »

Igice ca kabiri ca Matayo kitubwira ivy'amavuka ya Yesu, n'ingene yarinzwé abashaka kumwica. Kandi tuhasoma ingene yagiye mu gisagara c'i Nazareti n'abavyeyi biwe, n'uko yari umwana w'umubaji. (Matayo 13 : 55) n'uk'ubwiwe yari umubaji. (Mariko 6 : 3) usomeye muri Bibiliya usanga ko Yesu yabana n'abavyeyi biwe, agakorana na se (Yosefu) amaze imyaka mirongo itatu arabatizwa. Aca atangura kuvura abarwaye, no kwigisha no kuzura abapfuye. Abantu babi nabo bakamuraba nabi (bamugirira ishari), bamubamba ku musaraba. (Soma Matayo 27). Yarahambwe amara ku mu kuzimu imisi itatu hanyuma arazuka. Amaze kuzuka, amara mur'iyi si igihe gitoyigisha abigishwa biwe. Hanyuma araduzwa agenda mw ijuru. Atarasubira mw ijuru yabwiye abigishwa biwe, ati « Ntimuha-

garike imitima yanyu, mwizere Imana, nanje munyizere. I mu-hira kwa Data hariyo amazu menshi... ngye kubategurira abanyu, nzogaruka kubajana iwanje, ngw aho ndi namwe abe ari ho muba ». Yohana 14 : 1—3. Yohana 16 : 16, « Hasigaye igihe gito ntimube mukimbona, maze hazoca ikindi gihe gito musubre kumbona. Kuko nja kwa Data. »

Igikorwa ca Yesu kur'iyi si cari kirangiye. Yari amaze gusesa amaraso yo kuducungura ngo tuve mu ngoyi za Satani. I Ab'i Korinto 15 : 22, « Nk'uko Adamu yandukije bose gupfa, ni ko muri Kristo bose bazohindurwa bazima. » I Yohana 1 : 17, « Amaraso ya Yesu Umwana wayo atwoza icaha cose. »

8. Mbega bose bazocungurwa na Yesu abavane mu vyaha ?

Imana ishaka kw abantu bose barokoka. Yohana 6 : 37, « Ico Data ampa cose kiranshikira, kandi uwoza kuri jewe sinomuhinda na gatoya. » Uyu murongo wo kwibukwa uvuga umuntu wese. Wemeza yuko umuntu wese wizigire Yesu ashobora gukizwa. I Timoteyo 2 : 4, « Igomba kw abantu bose bakiwa bagashika ku kumenya ivy'ukuri. »

Kristo yapfiriye umuntu wese. None wokwumva ugomba gupfira umuntu yaciriwe urubanza rwo gupfa (ngw abeho) ntibwabazwa n'uko yanka ko umupfira kandi umukiza gupfa ? Wovuga yuko gushaka gupfa kwave ar'impfibus. Intumwa Paulo avugira mu I Ab'i Korinto 15 : 10, « Ubuntu bwayo nagiriwe, ntibwabaye ubw'ubusa. » Ni kuki ? Ni kuko Paulo yamenye urupfu rwa Yesu, abitewe n'ivyaha vyiwe. Yavuze nk'uko natwe twovuga turamuse twakirije iyo nkuka ya Kristo wacu, ati « Narwanye intambara nziza, narangije urugendo, nazigamye ukwizera. Ibisigaye mbikiwe igitsibo co kugororoka,... kandi si jewe jenyene nzogihabwa, ariko kandi n'abakunze kuzosseruka kwiwe bose bazogihabwa. » 2 Timoteyo 4 : 7, 8. Ikibabajje cane n'uko atari ko bose bazokizwa. Vyoshoboka ko bakizwa, ariko ni bo ubwabo bibitiyemwo ukudakizwa. Babonye kw iciza ar'ukuzira ivyaha vyabo kuruta kwakira inkuka ya Yesu yabatangiwe. Matayo 22 : 14, « Kukw abatowe ari benshi, arikw abatoranjwe bakaba bake. » Ni kuki abatoranjwe ari bake ? « Umuntu wese amvumereza, ati Mwami, Mwami, siwe azokwinjira mu bwami bwo mw ijuru, atar'ukor'ivyo Data wo mw ijuru agomba. » Matayo 7 : 21.

Mu kete ya 2 Timoteyo 3 : 1—5, dusomamwo ibibi vyinshi abo bantu « bafise ishusho yo kwemera» bazokora, no mu murongo wa 7, asubira kuvuga ivy'abo bantu na none, ati « bama biga, ariko ntaho bashobora gushitsa ku kumenya ukuri. » Umurongo wa 8 uravuga, ngo « barwanya ukuri »

Kwizera ko Yesu yaje agapfa ntibihagije. «Abadayimon na bo nyene baravyemera, bagahinda agashitsi. » Yakobo 2 : 19 Dukwiriye kwakira Yesu nk'Umukiza wacu, maze tukamenya ko yadupfiriye kand'akaba afise ububasha bwo kuturinda gecumura. 2 Ab'i Korinto 12 : 9, « Ubuntu bwanje buraguhagije, kuk'ubushoboszi bwanje buhingurirwa mu ntege nke. » ! Ab'i Korinto 15 : 57, « Arikw Imana ishimwe, iduha gutsinda kubw Umwami wacu Yesu Kristo. »

Mbe wa musomyi we, ntiwokwifatanya n'intumwa Paulo, kuvuga, ut'« Imana ishimirwe ingabire yayo nziza itovugwa. » 2 Ab'i Korinto 9 : 15. I Yohana 1 : 7. « Amaraso ya Yesu Umwana wayo atwoza icaha cose. » I Yohana 3 : 6, « Umuntu wese aguma muri we ntakora ivyaha: »

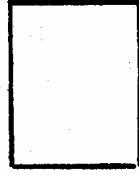
ITEGEREZE NEZA : Ukoreshc Bibiliya hamwe n'icigwa. Ikibazo cose gifise INYISHU IMWE GUSA. Wandike X mu kazu k'inyishu y'ukuri. Ntihagire ikintu wandika mu tundi tuzu tubiri dusigaye. Raba akarorero ku kibazo ca I c'icigwa ca I.

IBIBAZO VYICIGWA CA 6.

1. Umuntu ari mu vyaha amera ate ? .
  - A. Umuntu ari mu vyaha aranezerwa.
  - B. Umuntu ari mu vyaha agira ubugunge.
  - C. Umuntu ari mu vyaha aba intungane.

2. Ni nde ashobora kudukiza ivyaha ?
  - A. Umuntu wenyene ashobora kwivana mu vyaha.
  - B. Umuntu ashobora gukizwa na Yesu gusa.
  - C. Imana ntikunda abanyavyaha.

3. Amaherezo y'icaha ca Adamu na Hawa.
  - A. Adamu na Hawa bamaze gukora icaha Imana yashaka kubarandura.
  - B. Imana yashaka kurandura Satani ake kanya.
  - C. Imana yashaka kurungika Umucunguzi w'abanya-vyaha.

4. Yesu aba hehe ?
  - A. Yesu aracari mu mva kushika n'ubu.
  - B. Yesu yarazutse ari mw ijuru.
  - C. Yesu azozukira rimwe n'intungane ku musi w'umu hero.

5. Imana ni yo Mufasha w'abantu.
  - A. Imana idufasha gutsinda Satani iyo duhereje imprezwa nyinshi.
  - B. Imana idufasha gutsinda Satani iyo dusenga.
  - C. Imana idufasha gutsinda Satani iyo dufashije abakene.

**IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA MWIPOSTA
B.P. 1710, Bujumbura
Burundi.**

Izina.....

Ah'uba .....

.....